

NOTITIE

AAN: Raad voor Jaarverslaggeving
VAN: Pensioenfederatie
BETREFT: Consultatiereactie RJ-uiting 2024-2
DATUM: 30 april 2024
KENMERK: B/2024/103/MG
BIJLAGEN: n.v.t.

Inleiding

De Pensioenfederatie maakt graag gebruik van de gelegenheid een consultatiereactie te geven op de voorgestelde wijzigingen door de Raad van de Jaarverslaggeving in de Ontwerp-Richtlijn RJ 610 (Pensioenfondsen), zoals deze op 31 januari 2024 is gepubliceerd.

De Pensioenfederatie is de RJ 610 en de Raad erkentelijk voor het vele werk dat is verzet in een periode die voor de Nederlandse pensioenfondsen belangrijk is.

De Ontwerp-Richtlijn neemt veel onduidelijkheden weg en hieruit blijkt een grote betrokkenheid en afstemming met het ministerie van SZW en de toezichthouders.

Generieke opmerkingen

De beoordeling van de Ontwerp-Richtlijn leidt tot een aantal generieke opmerkingen die meerdere alinea's van de RJ-uiting 2024-2 raken.

1. Nieuwe reserves, bestemmingsfondsen en voorzieningen

Ten behoeve van de lezer van de jaarrekening is extra toelichting vereist voor de totstandkoming van resultaten van de verschillende resultaat- en bestemmingscomponenten. De wijze waarop deze extra toelichting dient te worden gegeven is niet nader toegelicht in de Ontwerp-Richtlijn.

In de Ontwerp-Richtlijn ontstaan nieuwe reserves en voorzieningen, waarbij sommige van deze reserves als 'Bestemmingsfonds' worden aangeduid. Deze bestemmingsfondsen worden op de balans separaat gepresenteerd tussen het

Eigen vermogen en de Voorzieningen. De bestemmingsfondsen hebben betrekking op collectieve risico's van deelnemers, die (nog) niet toebedeeld zijn aan individuele pensioenpotten en zijn daarmee voorwaardelijke verplichtingen. Deze bestemmingsfondsen kunnen bestaan uit:

1. compensatiedepot
2. risicodelingsreserve en
3. solidariteitsreserve.

De mutaties van deze bestemmingsfondsen vinden overeenkomstig mutaties in het Eigen vermogen via resultaatbestemming plaats. Dit betekent dat de resultaatbestemming niet alleen betrekking heeft op mutaties in het Eigen vermogen, maar ook op de diverse Bestemmingsfonds componenten.

De door de RJ voorgestelde presentatie maakt daarnaast het inzicht in behaalde (actuariële) resultaten en het bestemmen van het resultaat voor de lezer van de jaarrekening niet overzichtelijker. Ook omdat de Operationele reserve, die onderdeel is van het eigen vermogen, uit verschillende componenten kan bestaan.

Dit vraagt extra toelichting op hoe de resultaten van de verschillende resultaatbestemmingscomponenten tot stand zijn gekomen. De wijze waarop deze extra toelichting dient te worden gegeven is niet nader toegelicht in de Ontwerp-Richtlijn.

Wij suggereren voor de structurele situatie dat tekorten en overschotten in de overige reserve kunnen worden verrekend met de solidariteits- of risicodelingsreserve dan wel de persoonlijke pensioenvermogens. De minister heeft tijdens de behandeling van de Wtp in de Eerste Kamer aangegeven dat dit mogelijk is.

2. Overgang vanuit huidige Ftk naar Wtp

Om de overgang vanuit het huidige Ftk naar Wtp voor de gebruiker van de jaarrekening begrijpelijk te maken, stellen wij het volgende voor:

In de jaarrekening van het jaar vóór invaren wordt in de paragraaf *gebeurtenissen na balansdatum* ook de balans na invaren getoond. Met een toelichting voor de balansposities die muteren als gevolg van het invaren.

In het jaar van invaren wordt deze balans gehanteerd als beginbalans, waarop de ontwikkelingen in de Staat van baten en lasten zijn gebaseerd. Deze beginbalans wordt als vergelijkend cijfermateriaal gepresenteerd.

In het jaar van invaren wordt in het jaarverslag/bestuursverslag een toelichting opgenomen omtrent het invaren per 1 januari (of een ander moment in het jaar) van het verslagjaar (in grote lijnen conform de toelichting die onder *gebeurtenissen na balansdatum* in de jaarrekening van het jaar vóór invaren is opgenomen).

In het jaar van invaren wordt in de jaarrekening (grondslagen jaarrekening) in 1 of 2 zinnen verwezen naar de overgang van Ftk naar Wtp en de vergelijkende cijfers per 1 januari van het jaar van invaren i.p.v. 31 december van het jaar daarvoor.

Het is wenselijk om een toelichting of guidance te geven op de transitie met vergelijkingscijfers (balans en resultaatrekening).

In de Ontwerp-Richtlijn wordt voorgesteld om de overgang naar het Wtp (het zogenaamd invaren) als interne Collectieve Waardeoverdracht (CWO) te verwerken. Als gevolg van deze verwerking ontstaat in de Staat van baten en lasten in het jaar van invaren een eenmalig resultaat. Enerzijds begrijpen we deze verwerkingswijze, dit sluit het beste aan met de huidige RJ. Anderzijds wordt het inzicht van de gebruiker van de jaarrekening in het jaar van invaren in ernstige mate verstoord door deze verwerkingswijze. Dit levert niet alleen een Staat van baten en lasten op die geen recht doet aan de daadwerkelijke financiële ontwikkelingen, het levert ook een Staat van baten en lasten op die niet vergeleken kan worden met het voorgaand boekjaar en ook niet als vergelijkingsmateriaal kan dienen voor het jaar ná invaren.

Hoewel we ons realiseren dat het ongebruikelijk is, overwegen we daarom de volgende verwerkingswijze:

- Neem in de jaarrekening van het jaar voor invaren onder gebeurtenissen na balansdatum de invaarbalans met een toelichting daarbij op;
- Beschouw de invaarbalans als beginbalans voor de verantwoording in het jaar van invaren. In de SBL worden dan uitsluitend reguliere stromen verantwoord, hetgeen een eerlijk beeld geeft van het normale resultaat;
- Neem als vergelijkend cijfer bij de balans in het jaar van invaren de invaarbalans op. En verklaar het verloop ten opzichte van de invaarbalans;

Daarmee wordt voorkomen dat een lezer van de jaarrekening door de majeure bedragen die gepaard gaan met invaren en door de SBL heen lopen, de draad volledig kwijtraakt. En schrikt van het grote negatieve resultaat dat eenmalig als gevolg van invaren zal worden gepresenteerd. Ook wordt voorkomen dat

een nagenoeg onleesbare situatie ontstaat met grondslagen oude stelsel en grondslagen nieuwe stelsel.

Tenslotte wordt voorkomen dat ook in het jaar na invaren een jaarrekening wordt gepresenteerd met in de bij de SBL opgenomen vergelijkende cijfers opnieuw grotendeels onvergelijkbaar zijn.

3. Presentatie beleggingen

201 Het pensioenfonds dient de beleggingen voor risico pensioenfonds en de beleggingen voor risico deelnemers gescheiden in de balans weer te geven.

216a De beleggingen voor risico deelnemers dienen in de toelichting te worden uitgesplitst per pensioenregeling. In de toelichting dient ook te worden aangegeven op welke wijze deze beleggingen voor risico deelnemers aansluiten op de voorziening pensioenverplichtingen risico deelnemers.

jeur

Laat het onderscheid vervallen, er is sprake van één collectieve beleggingsportefeuille zonder onderscheid.

In de SPR is sprake van een collectieve beleggingsportefeuille. Dat betekent dat er één portefeuille beleggingen wordt aangehouden, zonder daarin onderscheid te maken in beleggingen voor risico pensioenfonds. Dat geldt voor de beleggingen en de beleggingsopbrengsten.

Een eventuele splitsing van de totale stand van de beleggingen naar beleggingen voor risico deelnemers en beleggingen voor risico pensioenfonds moet dan op basis van een rekenmodel, gebaseerd op de creditzijde van de balans, tot stand komen.

Daarbij komt dat in de SPR geen 1-op-1 aansluiting tussen de VPV voor risico deelnemers en de beleggingen voor risico deelnemers aanwezig is (anders dan in de FPR regeling). Want het toekennen van rechten aan een deelnemer zal een andere timing hebben dan de daarmee gepaarde geldstromen en het vervolgens beleggen daarvan.

Hoewel het splitsen van de stand van de beleggingen mogelijk nog wel uitvoerbaar is, is het splitsen van de toelichtingen (verloop, samenstelling) zeer onlogisch.

Voorgesteld wordt voor SPR uit te gaan van één balanspost beleggingen met daarbij behorende toelichtingen. En in de toelichting aan te geven hoe de post beleggingen samenhangt met de voorziening pensioenverplichting risico deelnemers, maar ook met de andere posten in de balans. In die toelichting staat dan hoe de rendementen op de beleggingen zijn toegedeeld aan de voorziening pensioenverplichtingen risico deelnemers en de andere posten op de balans.

4. Overige suggesties

Naast bovenstaande 4 onderwerpen hebben wij nog een aantal suggesties.

Algemeen

Als aanpassingen ingaan per 1-1-2024, vervallen dan alle doorgehaalde artikelen al, los van invaren of niet (bijv. art 610.504, FTK-informatie over de premiehoogte), en wordt de nieuwe presentatie van o.a. SBL al toegepast?

206 Derivaten passiva

Voor het inzicht in de beleggingen en vanwege de samenhang tussen de beleggingen en de derivatenpositie, zouden wij het logischer en wenselijker vinden deze post onder de beleggingen te classificeren, mede ook gezien de gevraagde splitsing in beleggingen voor risico deelnemer en voor risico fonds.

216b Mutatieoverzicht beleggingen voor risico deelnemers

De RJ geeft pensioenfondsen de keuzevrijheid om het mutatieoverzicht per dit per beleggingssoort, lifecycle of leeftijdscohort vorm te geven. Deze keuzevrijheid vinden wij vanuit de vergelijkbaarheid minder logisch.

302 Presentatie staat van baten en lasten

De premies worden gesplitst in premiebijdragen voor risico fonds en premiebijdragen voor risico deelnemers. Praktisch wordt één premie in rekening gebracht, die uit verschillende premiecomponenten bestaat. Uiteraard is opknippen van de premies op basis van premiecomponenten mogelijk, waarbij dan netto inleg in de VPV voor risico deelnemers dan als premiebijdrage deelnemers zal worden beschouwd. Naar onze mening is het echter veel logischer in de SBL geen onderscheid te maken, maar – zoals in artikel 311 staat – één premiebedrag te presenteren met een uitsplitsing naar componenten in de toelichting. Is dat de gedachte?